

Effektrapport 2024

**MASKRO
OSBARN**

Om Maskrosbarn

Över 500 000 barn i Sverige har en förälder som har ett missbruk, psykisk sjukdom eller som utsätter dem för våld. Det är 25 procent av alla barn, och motsvarar fem till sex elever i varje klass. Sedan 2005 har Maskrosbarn mött tusentals barn och utvecklat många olika typer av stödprogram, föreläsningar, utbildningar och tjänster utifrån deras önskningar och behov. Vi samarbetar med kommuner, regioner, myndigheter och andra aktörer som möter vår målgrupp runt om i hela Sverige. Verksamheten består av två delar: stödverksamheten med åtta olika stödprogram för barn, samt ett omfattande påverkansarbete där vi lyfter barns åsikter och förbättringsförslag till beslutsfattare. Maskrosbarn är en ideell förening som möter barn i hela Sverige genom rikstäckande stöd och har lokala stödverksamheter i Stockholm, Göteborg och Malmö. Maskrosbarns målgrupp är barn mellan 13-19 år vars föräldrar har ett missbruk, psykisk sjukdom eller utsätter dem för våld.

Resurser

Under 2024 hade Maskrosbarn i snitt 32 heltidsanställda medarbetare och över 200 engagerade som jobbade deltid som ledare på våra ungdomsgårdar och läger, somcoacher, kuratorer eller volontärer i vår chatt. Under 2024 har fyra helt nya tjänster inrättats: HR-ansvarig, projektledare inom stödverksamheten, ansvarig för helgläger i Skåne samt en handledare för volontärer i stödchatten. Under året har vi haft 11 studenter som gjort sin praktik inom ramen för sin utbildning inom olika områden i verksamheten.

Organisationens verksamhet drivs av engagerad personal och volontärer, som utgör vår mest värdefulla resurs. Hälften av medarbetarna arbetar direkt inom eller samordnar olika stödsatser. Majoriteten av personalen i stödverksamheten har en bakgrund som socionomer, medan andra är beteendevetare. Alla som möter barn inom organisationen identifierar sig som maskrosbarn, vilket innebär att de själva har vuxit upp i familjer där en förälder har haft ett missbruk, psykisk ohälsa eller utövat våld. Den gemensamma erfarenheten skapar en stark identifikation mellan barnen och de vuxna, vilket är en central del av vår stödmetod. Ungefär en tredjedel av medarbetarna arbetar inom kommunikation och påverkan. Inom området arbetar kommunikatörer, socionomer, statsvetare och jurister. Den sista tredjedelen av medarbetarna arbetar som arbetsledande områdeschefer och inom vårt kansli i funktioner såsom administratör, ekonomiansvarig och HR-ansvarig.

Vi bedriver en stor del av vår stödverksamhet i våra lokaler i Stockholm, Göteborg och Malmö. Dessa fungerar både som arbetsplatser för våra medarbetare och som en trygg plats för barnen, där vi driver ungdomsgårdar och håller stödsamtal. Vår lägerverksamhet äger rum på lägergårdar i Enköping, utanför Göteborg och Hässleholm. Genom partnerskap får vi tillgång till dessa gårdar till starkt rabatterade priser, vilket gör dem till en värdefull resurs för vår verksamhet.

För att kunna genomföra Maskrosbarns verksamheter är finansiering en avgörande faktor. Cirka hälften av organisationens intäkter kommer från bidrag som söks från statliga myndigheter, kommuner, regioner samt privata stiftelser och fonder. Den andra hälften finansieras genom samarbeten med näringslivet, donationer från privatpersoner och samverkan med socialförvaltningar runt om i landet.

Verksamhetskostnader för rapporteringsåret

Totala kostnader 36 252 690 kr.

Effektmätning

Under 2024 har Maskrosbarn intensifierat arbetet med effektmätning för att ytterligare stärka kvaliteten och träffsäkerheten i uppföljningen av våra insatser. Vi har arbetat fram förändringsteorier för varje verksamhetsområde, vilket har gett oss en tydligare gemensam bild av hur vårt arbete leder till förändring för de barn och unga vi möter. Utifrån dessa teorier har vi utvecklat och påbörjat en ny struktur för mätning där vi prövat fem olika mätmetoder inom fem verksamhetsområden som spänner över såväl stödverksamheten som påverkansarbetet.

Syftet är att följa upp vår egen verksamhet på ett mer systematiskt sätt, strömlinjeforma mätningen över olika delar av organisationen och på sikt få en fördjupad förståelse för vilka effekter våra insatser har på kort, medellång och lång sikt. Det är ett viktigt steg i vår långsiktiga satsning på att bli ännu bättre på att utgå från målgruppens behov och säkerställa att våra resurser används där de gör störst skillnad.

Utöver mätmetoderna som vi utvecklat och prövat för organisationen under 2024 använder vi oss även sedan lång tid tillbaka av självskattningar inom några av stödverksamheterna som går att jämföra med tidigare års resultat. Nytt för året är att vi för första gången låtit inkludera, en samarbetsorganisation till Maskrosbarn som bistår oss i vårt arbete med verksamhetsutveckling, genomföra djupintervjuer med tidigare ungdomar i organisationen, som idag är vuxna. Det ger oss indikatorer på vad vårt arbete har för utfall på längre sikt för målgruppen.

Verksamhetsområde stöd

Alla har rätt att få vara barn

Alla barn har rätt till sin barndom, men det är långt ifrån en självklarhet för alla. Många barn och ungdomar växer upp i miljöer där de tidigt tvingas ta ansvar för sådant som egentligen borde vara vuxnas ansvar. Det kan handla om att ta hand om syskon, sköta om hushållet, hantera familjekonflikter eller bära på en oro för ekonomin. För dessa ungdomar blir barndomen kortare, och utrymmet att bara få vara barn försvinner i takt med att ansvar och bekymmer växer.

I slutet av 2024 genomförde vi en workshop med ungdomarna på ungdomsgården Torsdagsmys, där de fick beskriva vad Torsdagsmys betyder för dem och har för inverkan på deras mående och utveckling. Under året har vi även genomfört löpande effektmätningar inom våra helgläger i Skåne. Resultaten visar hur viktigt det är för målgruppen att få en plats där de får släppa ansvar och vara barn på riktigt. Ett återkommande tema i mätningarna har varit känslan av att få släppa taget och bara få finnas till i nuet. Flera ungdomar beskriver Torsdagsmys som en fristad där de vet att det finns trygga vuxna som tar ansvar, så att de själva för en gångs skull slipper.

I vår effektmätning av helgläggerverksamheten, som genomförts genom en metod för systematiserad observation, har vi också observerat att många ungdomar initialt har svårt att släppa kontroll- och ansvarskänslor. De är vana vid att alltid ha ett vakande öga på sin omgivning, och alltid vara beredda att hantera problem. Men med tiden, när de inser att de befinner sig i en trygg miljö, börjar de successivt slappna av. De skrattar mer, engagerar sig i lekar och visar en lättnad i att få vara sig själva och accepteras för den man är.

För många av dessa ungdomar är det första gången de får uppleva den känslan. Att få leka fritt, att få skratta utan att känna skuld, att få vara en del av en gemenskap utan krav – är något som kan innebära en mycket stor skillnad i deras liv. Och det är just därför aktiviteterna är så viktiga. De erbjuder något ovärderligt: möjligheten att få vara barn, precis som alla barn borde få vara.

Minskad ensamhet och ökad gemenskap

Inom organisationen har vi tre olika gruppstödsverksamheter: ungdomsgårdar, lovläger och helgläger. Varje vecka har ungdomar träffats på olika orter runt om i landet, och de har fått möjlighet att skapa tillitsfulla relationer till trygga vuxna och få en gemenskap med andra barn som delar deras erfarenheter, nya vänner och fått möjligheten att utöka sitt nätverk av sociala kontakter.

Vi driver även ett coachprogram där ungdomarna får individuellt stöd från en trygg vuxen som själv delar liknande erfarenheter från sin barndom. Genom regelbundna samtal får de hjälp att hantera sin situation, sätta mål och öka tron på sin egen förmåga. Coachen blir en förebild och en viktig person i ungdomens liv – någon som lyssnar, förstår och finns där när det behövs.

Många barn som kommer till Maskrosbarn har aldrig eller sällan tidigare träffat andra som har liknande bakgrund och erfarenhet som de har. För många av de ungdomar som kommer till oss är det första gången de befinner sig i en miljö där deras historia inte sticker ut, utan delas av andra. Innan de hittar till Maskrosbarn bär de ofta på en stark känsla av ensamhet, som kan leda till isolering och utanförskap. Men genom gemenskap och igenkänning skapas en trygghet där de kan slappna av och vara sig själva. Att möta både jämnåriga och vuxna som förstår deras situation ger dem inte bara stöd i stunden utan ger dem också hopp, förebilder och en starkare tro på framtiden.

Under workshopen i slutet av året fick ungdomarna som deltagit i Torsdagsmys under en längre tid reflektera över sina upplevelser och tankar om stödverksamheten. Ett tydligt tema som framkom var känslan av ensamhet, som de beskrev att Torsdagsmys hjälpte dem att hantera. De beskrev verksamheten som en plats där de känner sig accepterade och trygga, vilket innebär mycket för att minska deras känslor av isolering. För flera var det en upplevelse av att äntligen vara en del av en gemenskap där de inte behövde oroa sig för att stå ut eller bli missförstådda.

Många ungdomar berättade att det var första gången de kände sig uppskattade för den de verkligen var, utan att behöva anpassa sig eller spela en roll för att passa in. Torsdagsmys erbjuder en plats där de kan vara sig själva, vilket skapar en stark känsla av samhörighet som många saknat tidigare.

Tillit till vuxna

Ytterligare ett viktigt mål med Maskrosbarns verksamhet är att stärka målgruppens tillit till vuxna – en faktor för långsiktigt välmående och möjlighet att bryta sitt sociala arv. Genom våra stödprogram erbjuder vi trygga och stabila vuxenrelationer till ungdomarna, som ofta saknar vuxna förebilder sedan tidigare.

En central del i stödverksamheten är våra barnombud, som stöttar ungdomarna i deras myndighetskontakter. De hjälper dem att navigera i kontakterna, förbereda sig inför möten, förstå informationen, och motivera dem under hela processen. Barnombuden fungerar som en trygg vuxen person som alltid står på ungdomens sida, och bidrar därmed till att unga känner sig hörda, trygga och tagna på allvar i situationer där de annars riskerar att känna sig maktlösa eller ensamma. Även kuratorerna fyller liknande funktion av en trygg vuxen som motiverar och hjälper ungdomen igenom det som känns tufft att hantera på egen hand.

I gruppverksamheterna får ungdomarna träffa ledare som fungerar som förebilder och utmanar bilden som många ungdomar sedan tidigare har av vuxna. Vi ser fina resultat av arbetet. I workshopen med ungdomar på Torsdagsmys framkom det att deltagarna upplever ett starkt stöd från Maskrosbarns vuxna. I en övning fick ungdomarna fördjupa sina tankar kring trygga vuxna, och jämföra vad det är som gör att det känns bra på Maskrosbarn, med ett självvalt sammanhang där de inte känner sig trygga på samma sätt. Övningen gjordes för att vi ska få syn på skillnaderna, och få en tydligare bild av vad det är som gör att vuxna upplevs som trygga för ungdomar i målgruppen. Genomgående är att ungdomarna känner sig hörda och tagna på allvar av de vuxna, att det finns en personlig värme som genomsyrar relationen, och att man ges utrymme att vara precis som man är. Några av svaren finns sammanställda nedan:

Trygga vuxna - här och där

Här	Där
• Hjälper en att utvecklas istället för att bli arg • Kramar som känns bra • Vuxna som larmar när den är orolig för barnen • Vuxen som tar ansvar och hjälper • Äkta varm kärlek och bemötande • De vuxna har förståelse och kan relatera • De finns alltid här för oss • Skapar en trygg miljö • Man känner sig heard • Ingen som dömer • Lyssnar och uppmärksammar • Låter mig vara barn • Blir inte arga och skriker inte • Vuxna kan relatera, vilket gör det lättare att bli förstådd • Alla som jobbar genom Maskrosbarn är själva maskrosbarn. Så de vet vad vi känner på riktigt	• Okunskap kring psykisk ohälsa och "anhörig situation" • Vuxna som inte tar ansvar • Behandlar som barn och förväntar sig vuxna • Folk som stirrar • Dömer • Pratar • Fiender & faror • Kräver vuxenhet • Oförutsägbara vuxna • Det är tjafs i mun på varandra • Vuxna som ej står upp för en • Vuxna som inte larmar när barnen hamnar i farliga situationer • Vuxna som inte tar ansvar för barnens behov • Höga orealistiska krav • Kallt bemötande • Måste vara kris för att få hjälp

Under våren 2024 genomförde vi även djupintervjuer med tidigare ungdomar i Maskrosbarns stödverksamhet, som är vuxna idag, för att förstå deras syn på Maskrosbarn, vad Maskrosbarn har betytt för dem och hur de idag ser på sig själva. Svaren ger oss en indikation på vad vår stödverksamhet har för utfall på lång sikt. Många lyfter särskilt fram just det personliga bemötandet och hur viktigt det är att skapa relationer till vuxna som känns äkta och genuina. I svaren framkom bland annat:

”Det var så sjukt konstigt att känna sig så välkommen. Att de bara satte sig ned och pratade med mig, frågade hur det var och vem jag var. Jag kände mig så välkommen, accepterad och förstådd. Det gjorde mig lugn och trygg direkt. Jag hade aldrig känt så någon annanstans.”

”De gav mig hopp. Jag hade haft inpräntat i huvudet att jag skulle bli som min pappa. Men nu träffade jag personer som hade haft det som jag, men som inte blev som sina föräldrar. De blev ju världens bästa människor. Och jag ville bli som dem.”

”Jag hade aldrig tidigare känt mig så trygg runt vuxna, eller känt att någon vuxen på riktigt hade mitt bästa i sitt intresse. Jag kände kärlek, samma som man fick från ens farmor eller mormor.”

”Man var nervös innan men allt släppte med en gång när man kom dit. Det blev en sådan kontrast för mig för jag hatade ju vuxna människor innan. Jag ville inte ha med någon vuxen att göra. Jag gick från att vara undvikande mot vuxna till att direkt vilja sitta och prata och bli sedd och hörd av en vuxen.”

Genom närvaro, relationsskapande insatser och ett tydligt barnrättsperspektiv strävar vi efter att skapa en miljö där unga kan bygga tillit till vuxna – ett utfall som påverkar både ungdomarnas välmående här och nu och deras möjlighet att påverka sin livssituation på sikt.

Verktyg och kunskap

Ytterligare en viktig del av vår stödmetod är att erbjuda ungdomarna verktyg och kunskap för att kunna förstå och hantera sin situation. I kuratorssamtalen får ungdomarna verktyg för ångesthantering och fler perspektiv på sin situation. I coachprogrammet får de öva på det som de har svårt för, och utvecklas tillsammans med en vuxen som lyssnar och hjälper ungdomen att förstå. Genom kontakten med barnombud får ungdomarna verktyg för att göra sin röst hörd, och även i våra gruppstöd – på läger, och på ungdomsgårdarna – får ungdomarna kunskap om sin situation och verktyg för att hantera konsekvenser av sin uppväxt. Vi erbjuder även Vuxenkunskap, som är en helg där de ungdomar som fyllt 18 samlas för att lära sig praktiska saker om vuxenlivet tillsammans.

Ungdomarna på Torsdagmys fick under workshopen i slutet av året beskriva vad de lärt sig under sin tid på Maskrosbarn, i en övning som vi kallar “då och nu”. Ungdomarna som medverkade hade alla varit en del av verksamheten i mellan två till fem år. Då-kolumnen representerar hur de tänkte och resonerade innan de började på

Maskrosbarn, och nu-kolumnen representerar vad de lärt sig under sin tid i organisationen. Genomgående är att de har lärt sig en rad praktiska saker, samt ökat sin tro på sig själva och sina förmågor samt har ljusare tankar om framtiden.

Då

Jag tänkte förut:

- Det är ingen ide att lita på folk
- Ostadigt
- Jag trodde att jag va ensam
- Jag trodde att livet som jag drömde om var omöjligt
- Jag trodde att jag va dålig på att träffa nya människor och att jag hade hade en ogillbar personlighet
- Jag är svag
- Jag trodde att man måste stå över allt
- Jag tänkte att jag inte förtjänar det bästa
- Jag måste säga ja för att accepteras
- Annorlunda
- Stängd
- Tyst = bättre
- Jag är fast
- Frågetecken
- Mamma först
- Ensam i alla problem
- Jag skulle leva upp till förväntningar
- Ville inte lyssna på skolsystemet
- Jag tog hand om allt och alla
- Dålig på att skaffa vänner
- Inte bra nog
- Vågade knappt höra av mig till vänner
- Dåligt självförtroende
- Hålla allt för mig själv
- Det är som det är, jag kan inte påverka något

Nu

Jag har lärt mig:

- Dina känslor är viktigast!
- Bättre att prata ut
- Det är okej att vara en maskrosbarn
- Det finns en framtid
- Nu har jag lärt mig att det finns så många i samma situation som mig
- Jag kan gå min egna väg i livet och jag är mer självständig än vad jag trodde
- Jag är mycket social och rolig och är omtyckt
- Man ska ta emot kunskap och sträva efter det som funkar för mig själv
- Man ska inte döma någon (Alla bär på något)
- Jag kan sätta gränser och respektera mina behov
- Jag är perfekt precis som jag är
- Det är okej att må dåligt
- Jag behöver ta hand om och lyssna på mig själv
- HBTQ-information
- Att de finns bra vuxna
- Jag vet hur jag fungerar
- Vågar testa nya saker
- Kan vara social
- Be om hjälp
- Måste inte bevisa att jag är duktig
- Ekonomi och bostad
- Respekt
- Självständighet
- Rättigheter
- Egentid
- Jag bestämmer över mitt liv

I djupintervjuerna med vuxna maskrosbarn framgår att de intervjuade har lärt sig mycket under sin tid på Maskrosbarn och fått förståelse för varför de agerade som de gjorde och fick verktyg för att förändra gamla beteenden. Men det allra mest genomgående temat är att de har lärt sig att förstå att de har ett värde.

"Jag blev mer mig själv. Mer avslappnad. Jag fick verktyg som jag fortfarande använder idag som vuxen för att förstå min omgivning, hantera ångest, hitta fokus."

"Jag var väldigt utåtagerande. Jag hade dålig självkänsla som jag projicerade på andra. Att vara bråkig blev ett karaktärsdrag som lockade mig. Men hos Maskrosbarn fanns det ingenting att vara arg på. De formade om mig. Det största jag tar med mig är självförtroendet jag fick. Tron på min egen förmåga, att jag kan."

"Jag lärde mig om roller i sociala sammanhang. Typ i familjen var jag den som var arg och hade sönder saker. Att förstå att det var en roll och inte den jag är gjorde att jag kunde börja motarbeta det."

"Jag förstod att jag förtjänade att må bra. Att drömma och ha ett bra liv. Och att känna mig älskad."

Stärkt stöd i ökad ekonomisk utsatthet

Under 2024 har vi, med stöd från MUCF, kunnat möta målgruppens ökande ekonomiska utsatthet på ett mer direkt och konkret sätt genom att börja dela ut mat, kläder och hygienartiklar. Närmare 4 000 matportioner delades ut under projektets första fem månader! För många har stödet varit helt avgörande i vardagen. Ungdomarna har kunnat ta med mat hem till sina syskon, fått varma vinterkläder för första gången på länge och hygienprodukter som annars inte funnits i hemmet.

Vi ser att utdelningen inte bara har mött akuta behov, utan också skapat viktiga mervärden. Vi har sänkt trösklarna för ungdomarna att öppna upp kring sin ekonomiska situation, vilket i sin tur lett till att de vågat berätta om andra svårigheter i hemmet. Matutdelningen har även blivit en anledning för ungdomar med social ångest att komma hemifrån och få kontakt med trygga vuxna. Klädutdelningarna har stärkt ungdomarnas självkänsla genom att de fått välja fina, ordentliga kläder själva, och vi har kunnat förmedla att de förtjänar att ha hela, rena och varma kläder, även när den tuffa ekonomiska situationen i samhället slår hårt mot familjen. Genom satsningen har ungdomarna inte bara fått grundläggande behov tillgodosedda, utan också känt sig sedda, stärkta och fått fler tillfällen att bygga trygga relationer med vuxna.

Hållbart engagemang

Vår personal och våra engagerade är vår enskilt viktigaste resurs för att kunna bedriva vår verksamhet. Därför är det viktigt för oss att de som engagerar sig i vår verksamhet som volontärer och timanställda mår bra i sina uppdrag och att de får ut något av det, för att stärka sig själva i sina roller och samtidigt få förutsättningar att göra sitt bästa för barnen.

Under 2024 har vi genomfört och sammanställt en medarbetarenkät där vi bland annat ställde frågan “vad får du personligen ut av ditt engagemang hos Maskrosbarn?”. De engagerade svarar övergripande att de känner att de utvecklats på ett personligt plan, delvis genom feedback och kontakt med andra engagerade, men även inom sina uppdrag i mötet med ungdomar på olika sätt. De lyfter att de får möjlighet att ge tillbaka, och att uppdragen i stort skapar acceptans för den egna erfarenheten av att vara ett maskrosbarn. Vidare beskrivs en stark känsla av tillhörighet, gemenskap och meningsfullhet. Enkäten följdes upp med djupintervjuer med engagerade från alla delar av stödverksamheten.

Genom kontinuitet i feedback från handledare och regelbundna kompetensutvecklingskvällar där de engagerade får chansen att få mer kunskap om ett viktigt ämne, skapar Maskrosbarn ett starkt engagemang där engagerade och medarbetare får stöd och möjlighet att utvecklas. När våra engagerade mår bra skapas en trygg miljö där våra barn och ungdomar kan tas emot på bästa sätt.

Under året anordnade vi Framtidshelgen – ett tillfälle för barn och ungdomar att samlas och känna gemenskap tillsammans med engagerade från våra olika stöd. Det är ett tillfälle för kunskapsutveckling och påverkan men även lek och tid att umgås. Det är en arena för gemenskap där deltagarna får träffa andra med erfarenheter av att vara maskrosbarn över generationer.

Våra insatser för att stötta och utveckla de som engagerar sig i Maskrosbarn lägger grunden för ett långsiktigt och hållbart engagemang. När volontärer och timanställda känner sig sedda, uppskattade och får möjlighet att växa, både i sina uppdrag och som individer, stärks deras motivation att stanna kvar och fortsätta bidra. Den känsla av gemenskap, meningsfullhet och acceptans som uppstår i våra sammanhang skapar inte bara ett starkt engagemang, utan också en kultur där erfarenhet tas tillvara och blir en tillgång. På så sätt vill vi bygga en organisation där både barn och engagerade möts av trygghet, kontinuitet och ett äkta engagemang som bidrar till en känsla av meningsfullhet som varar lång tid framöver.

Vad får du ut personligen av ditt engagemang hos Maskrosbarn?

”Jag får ge stöd till ungdomar och vara en del av en fantastisk organisation som inte fanns när jag själv var ung.”

”Ro i hjärtat.”

”Att jag tar ansvar i samhället för att hjälpa andra som mår dåligt och/eller är i en utsatt situation och som behöver hjälp. Och att ta del i något som ger en ett meningsfullt syfte.”

Utvärdering och lärdom

2024 blev ett stort och spännande år för vår stödverksamhet. Vi tog flera viktiga steg framåt, både genom nya satsningar och genom att utveckla det vi redan gör.

Ett av de mest betydelsefulla stegen var starten av vårt projekt med mat- och kläddutdelning. Att erbjuda det som en löpande del av verksamheten var något helt nytt för oss, och det visade sig snabbt bli större och mer betydelsefullt än vi först hade trott. Vi har länge pratat om den ekonomiska utsattheten bland barnen vi möter, men det var först nu vi verkligen såg omfattningen av behovet. Projektet blev ett konkret sätt att möta en verklighet som många ungdomar lever i – och som ofta påverkar hela deras vardag. Det nystartade julfirandet på våra ungdomsgårdar, som är en del av projektet, blev också en särskilt fin höjdpunkt, där vi kunde skapa gemenskap och trygghet i en tid som annars kan kännas tung för många.

Vi lanserade också Helgläger i ny form i Göteborg och startade upp helglägersverksamhet i Malmö. Det innebar fler läger än tidigare och ett tydligare fokus på att ge ungdomar möjligheten att komma hemifrån, bygga relationer och skapa minnen för livet. Att dessutom kunna nå ungdomar från en större del av Skåne var ett viktigt steg i att göra våra stöd mer tillgängliga för fler.

Inom stödverksamheten har vi arbetat vidare med att implementera och ta fram förändringsteorier, mätplaner och nya metoder för effektmätning. Särskilt arbetet med förändringsteorier har varit värdefullt för våra medarbetare. Det har gett oss utrymme att fördjupa oss i våra stödformer och att sätta ord på både vad vi åstadkommer och på vilket sätt vi gör det. Den gemensamma reflektionen har stärkt vårt arbetssätt, skapat tydlighet och gjort det lättare att se de långsiktiga effekterna av vårt arbete. Samtidigt har arbetet varit tids- och resurskrävande, men vi ser att det ger goda resultat och lägger en viktig grund för arbetet framåt.

Sammanfattningsvis blev 2024 ett år där vi både breddade och fördjupade vår stödverksamhet. Vi har fått syn på nya behov, utvecklat nya metoder och fördjupat vår förståelse för den skillnad vi gör – varje dag, tillsammans med barnen.

**”Att vara hos Maskrosbarn blev
ett sätt att ge mig själv kärlek.”**

/ Ungdom

Verksamhetsområde påverkan

Under 2024 har Maskrosbarns insatser bidragit till både konkret samhällsförändring och personlig utveckling för de ungdomar som engagerar sig hos oss. Genom rapporter, seminarier, möten med beslutsfattare och medverkan i stora forum har barnens röster fått verkligt genomslag. Det har bidragit till att nya perspektiv tagits in i debatten inför viktiga reformer, som den kommande socialtjänstlagen, och att regeringen valt att satsa på en försöksverksamhet med oberoende barnombud, något vi och våra ungdomar kämpat för i över ett decennium. Samtidigt beskriver ungdomarna att deras engagemang i påverkansarbetet har stärkt deras självförtroende, gett dem hopp och ökat tron på att deras erfarenheter kan leda till förändring – för dem själva och för andra.

Unga är med och påverkar socialtjänstens omställning

I november 2024 lanserade vi rapporten "Om jag hade fått hjälp tidigare hade det inte behövt gå så långt", som lyfter ungdomars perspektiv på omställningen inom socialtjänsten inför den nya socialtjänstlagen som trädde i kraft sommaren 2025. Rapporten baseras på fokusgrupper med ett tjugotal ungdomar från Maskrosbarns stödverksamhet, en enkät med ytterligare 85 ungdomar samt vår erfarenhet av att lyssna på och möta tusentals barn som haft kontakt med socialtjänsten.

Rapporten ger viktiga insikter om de förändringar ungdomarna anser behöver genomföras för att skapa en mer förebyggande, tillgänglig och tillitsfull socialtjänst. Den belyser också de behov som måste tillgodoses för att möta ungdomars förväntningar och bidra till bättre och mer effektiv hjälp.

Rapporten målar en bild av utgångsläget inför den kommande omställningen där:

- **84%** av de tillfrågade ungdomarna svarade att de upplever att socialtjänsten borde ha hjälpt dem tidigare.
- **79%** av de tillfrågade ungdomarna svarade nej på frågan om socialtjänsten är lätt att få hjälp från som barn.
- **78%** av de tillfrågade ungdomarna ansåg att de insatser/stöd som socialtjänsten erbjuder inte är tillräckliga.

Rapporten presenterades den 14 november under ett seminarium som samlade cirka 300 deltagare, både digitalt och på plats i Kulturhuset i Stockholm. Vårt rapportsläpp fick stor uppmärksamhet och har fortsatt att skapa ringar på vattnet långt efter seminariet. Flera yrkesverksamma inom socialtjänsten har hört av sig och berättat hur de använder ungdomarnas perspektiv i sitt pågående omställningsarbete, och hur rapportens insikter påverkar deras arbetssätt och attityder. För oss är det ett tydligt kvitto på att vi har nått ut brett – att ungdomarnas röster inte bara har hörts, utan också tagits på allvar och börjat göra avtryck i det samhällsförändrande arbete vi strävar efter.

I december 2024 genomförde vi effektintervjuer med ungdomar som under ett år varit en del av vårt ungdomsråd, där vi pratade om deras utveckling och reflekterade över hur engagemanget i ungdomsrådet påverkat dem. I ungdomsrådet får ungdomarna möjlighet att träffa politiker, diskutera sina viktigaste frågor på möten och konferenser, samt samverka med professionella som möter barn i sitt arbete. Många ungdomar beskrev att deras tid i ungdomsrådet har stärkt deras självkänsla och självförtroende, samt gett dem en ökad förståelse för hur de kan påverka och driva frågor som är viktiga för dem. De lyfte fram att de genom arbetet i ungdomsrådet har stärkt tron på sin egen förmåga och kompetens, och har blivit bättre på att argumentera för sina ståndpunkter. För de ungdomar som var nya i ungdomsrådet genomförde vi en nollmätning för att kunna följa deras utveckling och framsteg under det kommande året.

Intervjuerna och nollmätningen ger oss en djupare förståelse för vilken betydelse ungdomsrådet har för deltagarna och hur deras engagemang bidrar till både personlig utveckling och samhällspåverkan. De positiva resultaten visar att ungdomsrådet är en viktig plattform för unga att göra sina röster hörda, få inflytande och växa som individer, samtidigt som de får möjlighet att skapa förändring i frågor som är viktiga för dem.

”Ja, det har nästan blivit en påminnelse för mig själv. Ibland trycker vi ner vår egen röst och nu har jag nästan blivit överröstad av positiv respons. Det är en påminnelse för sig själv och det man varit med om, att det spelar roll.”

”Efter konferensen kom många vuxna fram och sa “det du sa var jätteviktigt”. “Det var också flera vuxna som sa att de inte själva tänkt på hur mycket som kan hända på familjehem, till exempel: hur det kan krocka med skolan. Det kändes som att vuxna fick en ny insikt kring hur det är att vara barn.”

”Jag har utvecklats i att prata med och framför större grupper och det känns bra. Efter seminariet fick jag ett sms av en gammal terapeut som jag ej pratat med på 2 år. Hon hade skrivit: ”Jag såg dig digitalt, det var jättebra, jag är stolt över dig.” Det kändes jättesjukt.”

Oberoende barnombud blir verklighet

Under hösten 2024 nåddes vi av det glädjande beskedet att regeringen valt att gå vidare med förslaget om att införa en försöksverksamhet med oberoende barnombud inom civilsamhället – ett besked som innebär ett viktigt genombrott för barnrättsarbetet i Sverige. I budgetpropositionen för 2025 avsätts 20 miljoner kronor per år till och med 2028 för att möjliggöra denna satsning. För oss på Maskrosbarn är detta en milstolpe i ett arbete vi har bedrivit i många år. Redan 2010 utvecklade vi stödet Barnombud för att hjälpa barn i kontakt med myndigheter, och sedan dess har vi aktivt och ihärdigt drivit frågan om att alla barn som behöver det ska ha rätt till ett barnombud. Genom åren har vi lyft barnens behov, pekat på bristerna i systemet och fört fram deras egna önskemål, och inte minst har ungdomar i vår verksamhet själva deltagit i den statliga utredning som föregick beslutet. Att deras röster nu lett till en konkret politisk satsning är ett starkt bevis på att förändring är möjlig – och att barns erfarenheter och perspektiv spelar roll.

Framtidshelgen - ungas röster påverkar Maskrosbarns riktning

I juni 2024 samlades 32 ungdomar och 19 vuxna från hela landet för att tillsammans delta i vår årliga Framtidshelg – ett unikt forum där vi planerar Maskrosbarns framtid tillsammans med målgruppen. Under en helg på en lägergård utanför Stockholm fick deltagarna delta i workshops, diskussioner och kreativa övningar för att ge sina perspektiv på vilken utveckling de vill se i organisationen framöver. Helgen inleddes med utbildning för ungdomsrådet i påverkansarbete och mediemedverkan, en viktig grund för att stärka deras möjligheter att vara aktiva samhällsförändrare. Intresset för att medverka vid Framtidshelgen ökade från föregående år, vilket vi ser som ett tecken på att vårt nya forum för påverkan är uppskattat hos målgruppen.

Uti från ungdomarnas input som samlades in och analyserades, kunde vi efter helgen ta flera viktiga steg i organisationen. Det resulterade bland annat i att vi beviljades två stora arvsfondsprojekt som tar fasta på ungas behov och idéer, fick en ny företagspartner som inspirerades av ungdomarnas engagemang, och att vi påbörjade ett omfattande arbete med att utveckla vår stödchatt i enlighet med de förslag som framfördes under helgen.

Framtidshelgen är ett tydligt exempel på vad som händer när unga får inflytande på riktigt: deras erfarenheter, perspektiv och idéer bidrar direkt till att forma en organisation som bättre svarar mot målgruppens behov, och i förlängningen till att bygga ett samhälle där barnrättsperspektivet får större utrymme.

Kunskapshöjande insatser som påverkar professionens arbetssätt

Under 2024 har vi fortsatt vårt arbete med kunskapshöjande insatser, med särskilt fokus på personal inom socialtjänsten, skolan och hälso- och sjukvården. Våra föreläsare har besökt skolor och mött en bred grupp av yrkesverksamma som

arbetar med barn och unga, inklusive lärare, kuratorer, socialsekreterare och vårdpersonal. Genom våra föreläsningar har vi nått över 6 000 vuxna och delat med oss av insikter om vad de barn vi möter själva uttrycker att de behöver från vuxna i sin omgivning. Vårt mål är att stärka kunskapen och skapa bättre förutsättningar för att dessa professionella ska kunna ge det stöd och den trygghet som barn och unga efterfrågar.

I enkäter som vi skickar ut efter våra föreläsningar och workshops svarar över 80 procent att de under föreläsningen fått ökad kunskap om målgruppens situation, 92 procent svarar att de har fått kunskap om vad barnen tycker är viktigt i mötet med dem, och några av de tydligaste resultaten ser vi i frågorna som rör området "Agera för att stärka barns rättigheter". Där svarar 90 procent att de är motiverade att jobba vidare med något vi tagit upp under föreläsningen, 95 procent att de är inspirerade att sprida vidare barns egna perspektiv till sina kollegor, och hela 97 procent att de är beredda att kämpa vidare för barns rättigheter, även om de skulle möta motstånd från chefer eller kollegor.

På frågan om vad de tar med sig från föreläsningen lyder några av svaren:

"Att få inblick i er kunskapsbas möjliggör att man kan bryta en väntad förväntning hos den utsatte unge människan. Genom att mötas, skapa en möjlig dialog med bas i den unge, skapas förutsättningar för en oas för den som behöver få andrum. Det är inte alltid det syns utanpå vem det är som behöver en oas för stunden."

"Vikten av att vi vuxna har makt och inflytande och vi behöver lyssna in och dela med oss av vår makt till barnen. De är experter på sin situation. Vi måste ge dem valmöjligheter som hjälper dem. Att fortsätta orosanmäla!"

"Hur viktigt det är att göra barnen/ungdomarna delaktiga i alla frågor som rör de själva och deras familjesituation. Hur viktigt det är att tänka på mötesrum och hur man inleder ett möte med ex. saft och bullar."

När deltagarna ombeds ge exempel på något konkret att jobba vidare med får vi flera svar om att de bland annat kommer sprida information om vår verksamhet, ha fler samtal om att växa upp i svåra hemmiljöer, samt jobba vidare med den fysiska miljön för mötes- och väntrum. Några av svaren lyder:

"Jag blev väldigt inspirerad till att jobba vidare med trygga miljöer för barnen i våra verksamheter. Jag vill att vi ska bli bättre på att skapa en miljö där barnen kan berätta något i förtroende för oss vuxna utan att andra barn hör vad som sägs."

"Har tidigare arbetat som polis i över 20 års tid men har nyligen bytt till socialtjänsten. Har fått en mycket mycket bättre inblick i vad det innebär att vara maskrosbarn efter föreläsningen. Vi kommer att starta upp grupper för barn och unga rörande detta."

"Sprida information om att ni finns. Göra informationen mer tillgänglig i våra verksamheter. Tänka till flera extra varv kring hur vi kan involvera barnen mer och ge dem möjlighet att komma till tals."

Nya och viktiga arenor för att sprida kunskap om målgruppen

Vi har under 2024 deltagit på flera event, mässor och konferenser för att sprida kunskap om vårt arbete, nå ut till fler barn och sprida kunskap till vuxna om hur man kan stötta barn som har det svårt hemma.

Maskrosbarns grundare Therése Stuesson (fd. Eriksson) blev i februari inbjuden till Japan av Kansai University för att träffa forskare, barnrättsorganisationer, politiker och personer som arbetar med barnrätt. Hon fick bland annat träffa 22-åriga Toi som startat organisationen CoCoTELI för barn som har en förälder med psykisk sjukdom. En organisation, som precis som Maskrosbarn, grundats av unga med egen erfarenhet och som drivs av att förändra samhället för barn som lever i med svåra hemförhållanden. Tillsammans besökte de bland annat socialdepartementet samt höll flera föreläsningar i både Osaka och Tokyo.

I april deltog vi på Barnrättsdagarna där årets tema var "Barns rättigheter när föräldrar har svårigheter". Maskrosbarns grundare Denise Madsen och Therése Stuesson delade under föreläsningen "Hur skapar vi stödverksamhet som ungdomar vill delta på?" med sig om sina lärdomar, erfarenheter och den stödmotod som utvecklats under Maskrosbarns 19 år. Vi höll även ett seminarium och hade en välbesökt monter under dagarna.

Under Järvaveckan i maj delade vi ut information om vårt arbete till såväl barn som föräldrar, och i juni var vi på plats i Almedalen tillsammans med en ungdom från ungdomsrådet för att diskutera barns delaktighet och upplevelser av socialtjänsten och hur civilsamhället kan samverka med näringslivet. Tillsammans med Vision arrangerade vi ett panelsamtal om vilka möjligheter och begränsningar den nya socialtjänstlagen kan komma att ha, samt deltog som paneldeltagare på ytterligare två seminarier.

För första gången någonsin deltog vi även på Bokmässan i Göteborg. Både elever och skolpersonal besökte vår monter för att lära sig mer om vår målgrupp och ta del av vårt material framtaget för skolor.

Förutom att delta på externa konferenser arrangerade vi själva flertalet workshops och föreläsningar där vi tillsammans med ungdomar bjöd in politiker, socialsekreterare, kuratorer samt andra professioner som träffar vår målgrupp. Tillsammans diskuterade vi hur vi kan förbättra kommunikationen mellan barn och myndigheter samt säkerställa att barnens perspektiv inte glöms bort.

Att vi har medverkat i och bjudits in till en rad viktiga sammanhang har haft stor betydelse för både vår organisation och för barnen vi representerar. Genom vår närvaro på arenor där beslut fattas, kunskap delas och nya samarbeten formas, får vi möjlighet att påverka både samtal och strukturer i en riktning som sätter barns rättigheter och perspektiv i centrum. Det stärker vår röst för barn som har det svårt hemma, ökar vår trovärdighet och skapar nya möjligheter till samverkan. Det ger också de unga vi arbe-

tar med en plattform att bli hörda – inte bara som mottagare av stöd, utan som aktiva aktörer i samhällets utveckling. På så sätt bidrar det till långsiktiga förändringar i hur barn bemöts, förstås och stöttas på olika nivåer i samhället.

Kommunikation som gör skillnad

Under 2024 har vi fokuserat på att göra det lättare för ungdomar att få kännedom om vår verksamhet men även ta kontakt med oss för stöd. Genom att undersöka hinder och samla in feedback från ungdomar har vi utvecklat flera kommunikationsinsatser för att öka antalet som söker stöd. Särskilt fokus har lagts på sociala medier, där vi ökat vår synlighet, främst på TikTok. En intervjuserie med influencers som är maskrosbarn nådde en stor publik och bidrog till fler ungdomar som kontaktade oss.

Vi lanserade också en informationskampanj på Snapchat om olika typer av våld, som resulterade i ökad kommunikation om våld i vår stödchatt. Vidare genomfördes ett postalt utskick till över 1000 skolor i Sverige för att sprida information om våra stödåtgärder. Vi har även medverkat i ett flertal tv- och radioprogram samt tryckta artiklar, vilket har bidragit till att öka medvetenheten om vår målgrupp och deras behov.

Genom initiativet Barndom utan baksmälla, ett samarbete med andra organisationer och Systembolaget, har vi spridit kunskap om hur vuxna ska agera när barn far illa av föräldrars drickande. I sociala medier och genom föreläsningar nådde vi över 1,5 miljoner personer under 2024, vilket ökade kunskapen om barnens situation och hur man kan hjälpa som vuxen.

För att möta den stora efterfrågan på engagemang från allmänheten lanserade vi ett nyhetsbrev, "Det viktigaste nyhetsbrevet i någons liv", som snabbt samlade 6 500 prenumeranter. Vi har också utökat vårt nätverk av yrkesverksamma som arbetar med barn, och vid årets slut hade vi över 10 000 kontakter inom socialtjänst och skola.

Under året har vi också arbetat tillsammans med reklambyrån New Normal för att öka vår varumärkeskännedom och förbättra våra kampanjer. Maskrossommar, i samarbete med Storytel, fick stort gensvar och gav barn och ungdomar en plattform att berätta sina historier utan att avslöja sina verkliga identiteter, vilket skyddade deras integritet.

Under 2024 har vi arbetat aktivt för att nå ungdomarna på ett engagerande och inkluderande sätt, och vi ser att våra insatser har haft en positiv inverkan. Genom föreläsningar, möten och genomtänkta kommunikationssatsningar har vi skapat meningsfulla sammanhang och plattformar där unga känner sig hörda och delaktiga.

Utvärdering och lärdomar

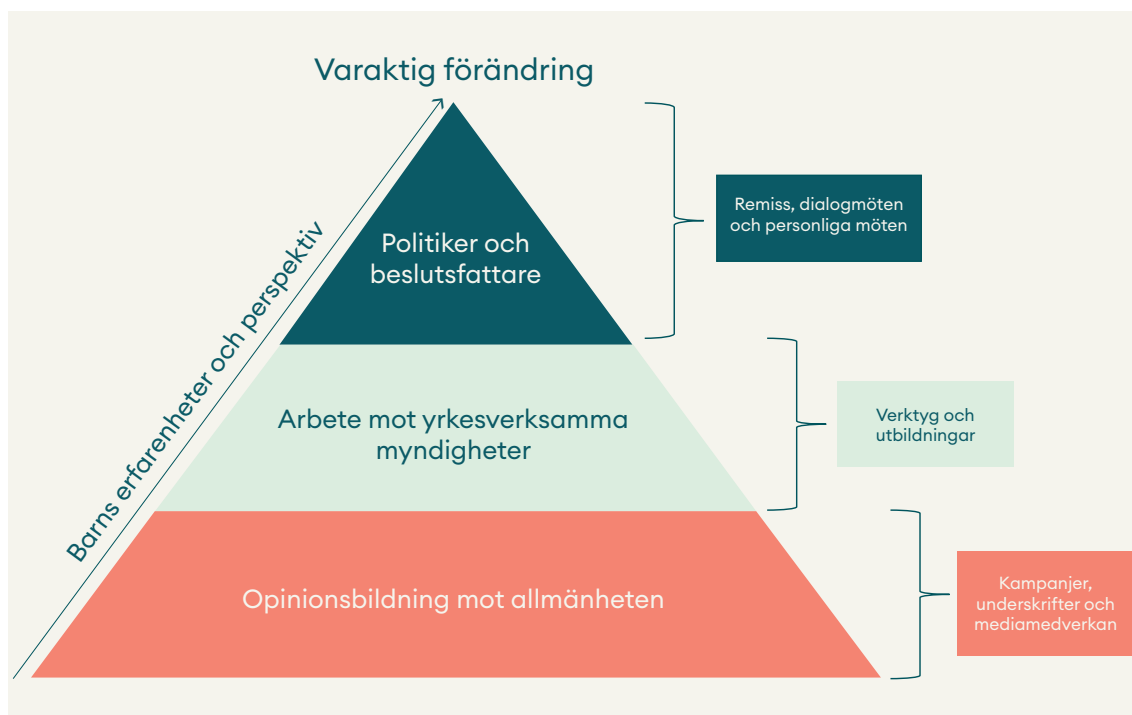
2024 var det första helåret med vårt nyinrättade ungdomsråd. Det har både gett oss nya möjligheter och utmaningar. Vi har under året utvecklat hur och på vilket sätt ungdomsrådet ska involveras i påverkansarbetet. Det har varit en läroprocess där vi landat i att vi kommer att samla ungdomsrådet två gånger per år, en gång för utbildning och en gång i samband med Framtidshelgen. Under dessa tillfällen har vi möjlighet att djupdyka i olika frågor. Däremellan kommer de involveras på olika sätt inom påverkansarbetet. Att sätta en struktur för ungdomsrådet var ett tydligt mål under 2024 och vi är väldigt nöjda med den struktur som vi nu har satt. Vi kommer kontinuerligt utvärdera denna struktur och vid behov utveckla i takt med att ungdomsrådet utvecklas.

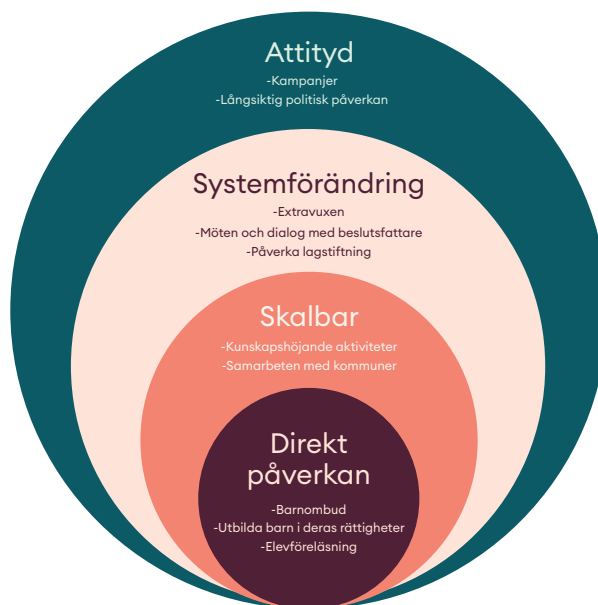
Under hösten släppte vi rapporten "Om jag hade fått hjälp tidigare hade det inte behövt gå så långt" som utgick från ungdomars perspektiv på nya socialtjänstlagen och vad de ser för behov av förändring. Att skriva en rapport som utgår från ungdomars synpunkter är för oss inget nytt, men det vi gjorde annorlunda under 2024 var att vi även lämnade över presentationen av rapporten till ungdomsrådet. De fick själva under ett

seminarium presentera vad de kommit fram till. Att skapa rätt förutsättningar för detta blev mer tidskrävande än vad vi initialt räknat med. Vår ambition var att ungdomarna skulle känna sig trygga och att det verkligen var deras ord som förmedlades. Det krävde mer förarbete från vår personal än vad vi hade planerat för.

Trots att det krävde en hel del från personalen i förberedandet blev resultatet bättre än vad vi hade räknat med. Att ungdomarna själva fick presentera och äga sin rapport gav den ännu mer tyngd. För oss som organisation blev detta ett ytterligare steg framåt i att öka ungdomars delaktighet i påverkansarbetet. Efter seminariet blev det även väldigt tydligt hur mycket det betydde för de ungdomar som medverkade att få göra det. De beskrev en känsla av egenmakt och hur de kunde använda deras negativa erfarenheter till något positivt. Flera av ungdomarna beskrev att de i början av året aldrig hade kunnat tro att de skulle klara av att stå på scen och presentera på det sätt de gjort och de kände en enormt stor stolthet över detta.

Under 2024 har vi även, med hjälp av Arena opinion, utvecklat Maskrosbarns intressepolitiska program (IPP). Det är något som varit efterlängtat inom organisationen. I arbetet tillsammans med Arena opinion har det blivit tydligt att vi som organisation vill göra väldigt mycket och gärna ta oss an stora frågor. En viktig lärdom för oss har varit att prioritera och att se förändringen i flera steg. I arbetet med vår IPP har vi fått konkretisera vad vi vill arbeta för och hur vi ska göra detta. Det har skapat samsyn hos oss som organisation kring vad vi vill uppnå för förändring och kommer att hjälpa oss att prioritera framöver.

Påverkansarbete på flera nivåer

Detta är en modell för att synliggöra hur Maskrosbarn som organisation, på olika nivåer, arbetar med påverkan. Både i det enskilda mötet med ungdomar samt professioner och allmänheten.

Direktpåverkan

På denna nivå finns det påverkansarbete som påverkar det enskilda barnets situation. Som en del av våra stödprogram utbildar vi barn i vilka rättigheter de har, och som barnombud stöttar vi även dem in att hävda dessa rättigheter i kontakt med myndigheter. Detta gör vi med förhoppning om att det ska hjälpa dem att få sina rättigheter tillgodosedda och i förlängningen få en förbättrad livssituation.

Under våra elevföreläsningar delar vi dels med oss av hur det kan vara att växa upp som maskrosbarn, vilka rättigheter man har och vilket stöd som finns att få.

Skalbar

Skalbar påverkan innebär det påverkansarbete som vi kan skala upp eller ned beroende på kapaciteten inom organisationen. Arbetet/insatsen riktar sig mot en grupp professionella inom exempelvis socialtjänsten i en kommun. Det kan enkelt skalas upp och genomföras med flera kommuner, men genomförs alltid separat med varje kommun.

Med **kunskapshöjande aktiviteter** menar vi alla de föreläsningar och workshops vi håller för professionella, ett arbete som skulle kunna genomföras både i liten och stor

skala beroende på förutsättningar. Vi genomför även en del mindre samarbeten med kommuner där vi ser över material eller stöttar upp i specifika frågor.

Systemförändring

Steget efter skalbar är det påverkansarbetet som är **systemförändrande**. Där är samarbetet mer omfattande än en föreläsning eller workshop och pågår ofta under en längre tidsperiod. För att ses som systemförändrande krävs det mer än att vi är kunskapshöjande. Vi påverkar även de system inom den organisation vi samverkar med som i slutändan påverkar vår målgrupp. Inom Extravuxen betyder det exempelvis att vi påverkar kommunens system och hur de arbetar både med delaktighet och vilket stöd de erbjuder barn.

Genom möten och dialoger med beslutsfattare och påverkan på lagstiftning för vi fram ungas röster och deras syn på vad som behöver förändras, där ges vi möjlighet att påverka system genom att föra fram deras röster från start.

I allt vi gör utgår vi ifrån barnens egna tankar, åsikter och behov. Vi vuxengissar inte, vi involverar barnen. Vi vet att barn är experter på sina egna liv, och att de själva sitter på många av svaren. Därför är delaktighet och samskapande alltid en central del av vårt arbetssätt.

Attityd

Det påverkansarbete vi gör på denna nivå är vårt allra bredaste och riktar sig till en stor grupp människor, framför allt mot allmänheten, exempelvis genom kampanjer så som Vuxengissa eller Barndom utan baksmälla. Där är syftet att förändra attityden, alternativt verka kunskapshöjande mot allmänheten. Det kan även ses som det slutgiltiga steget efter den skalbara och systemförändrande påverkan, där det som slutligen sker är en förändrad syn och attityd gentemot barn.

**”Maskrosbarn
lyssnar mest på
en för de utgår
från barnen, till
skillnad från
andra som utgår
från vuxna.”**

/ Ungdom

Avslutning

Under 2024 har Maskrosbarn bidragit till betydande förändring både för de ungdomar vi möter och för samhället i stort. Genom våra stödprogram har fler barn än förut fått möjlighet att uppleva trygghet, gemenskap och känslan av att bara få vara barn. Vårt påverkansarbete har lett till politiska resultat, som regeringens satsning på oberoende barnombud, och vår rapport har fått genomslag i omställningen av socialtjänsten. Ungdomars engagemang i påverkansarbetet har lett till personlig utveckling och stärkt deras tro på att förändring är möjlig. Parallellt har vi nått tusentals vuxna genom kunskapshöjande insatser och lyckats öka kännedomen om vår målgrupp i hela landet. Grunden för det är ett hållbart och meningsfullt engagemang från våra medarbetare och volontärer, som tillsammans med ungdomarna gör verklig skillnad – varje dag.

**MASKRC
DSBARN**